

Кріцак Іван Васильович,
кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії
з проблем досудового розслідування,
Харківський національний університет внутрішніх справ,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3530-4269>

Сидоренко Владислав Миколайович,
здобувач вищої освіти першого рівня,
Харківський національний університет внутрішніх справ

**ВПЕВНЕНІСТЬ У СОБІ ЯК ЗАПОРУКА ФОРМУВАННЯ ШКОЛИ
НАУКОВОГО ТА СУСПІЛЬНОГО ЛІДЕРСТВА:
ПСИХОЛОГО-ТЕОЛОГІЧНІ ТА ОСВІТНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ**

*Людину спокон-віків турбують
відповіді на вічні запитання: «Чому?
Звідки? Куди? Хто я? Хто є хто?»*

Сучасні реалії життя, світові тенденції та нові запити на ринку праці вимагають здатності гнучко змінювати свою поведінку, водночас жорстко дотримуючись встановлених стандартів та норм. Тому професіоналізм фахівця визначається не лише володінням широким спектром професійних знань, умінь та навичок, а також спроможністю подати себе як особистість: вдало використовувати свої психологічні особливості, культуру й цінності. Така концепція передбачає обґрунтовану, впевнену, конструктивну поведінку фахівця в контексті досягнення поставлених професійних цілей, уміння тактовно й ввічливо відстоювати свою позицію. Все це дозволить людині адекватно реагувати на події, що відбуваються в житті та конструктивно взаємодіяти з тими, хто її оточує – іншими словами з позицій понятійно-категоріального апарату психології – бути асертивною/впевненою. Від рівня асертивності значною мірою залежить ефективність професійної діяльності, психологічний клімат в колективі [1, с. 187].

Впевненість в собі – це якість особистості, ядром якої виступає позитивна оцінка індивідом особистих навичок і здібностей як достатніх для досягнення значимих для нього цілей та задоволення його потреб. Близьким за змістом поняттю впевненість є поняття асертивність, тобто впевнений захист своїх інтересів чи своєї точки зору з урахуванням інтересів інших людей. У психологічній літературі під поняттям «асертивність» розуміють певну

особистісну автономію, незалежність від зовнішніх впливів та оцінок, здатність самостійно регулювати свою поведінку та вміння конструктивно знаходити вихід з проблемних ситуацій. Асертивна людина володіє здатністю домовлятися і знаходити компромісне вирішення проблеми, такій людині властиве позитивне ставлення до оточуючих, позитивне сприйняття проблемних ситуацій й адекватна самооцінка [2, с. 112].

Асертивна поведінка в освітньому процесі – це оптимальний варіант спілкування викладача зі здобувачами, який призводить до формування відповідальної особистості, здатної успішно вирішувати проблеми – психологічні, освітянські, виробничі. Тому, освітній процес – це взаємодія здобувача і викладача, який має бути побудований за принципом асертивності, в основі якого лежить взаємоповага, доброзичлива наполегливість, коректне управління вченням студентів. Асертивність викладача – це пріоритет його дій на створення умов для здійснення учасником самостійної дії з первісною відповідальністю за здійснений вибір і наслідки його вчинку. Усе повинно підпорядковуватися важливій меті: навчити здобувача самостійно навчатися, повноцінно жити, працювати в будь-яких умовах, перебудовувати свою діяльність залежно від обставин. Ставлення до особистості ґрунтується на визнанні її індивідуальності; стимулювання максимального самовираження; можливості особистості повністю себе реалізувати [1, с. 189].

Загалом слід відзначити, що демократизація системи вищої освіти передбачає неодмінне розкриття потенційних можливостей всіх учасників освітнього процесу. Вирішення цієї проблеми можливе за умови застосування розвивальної стратегії психолого-педагогічного впливу. Організований за діалогічним принципом освітній процес сприяє формуванню асертивної поведінки, впевненості в собі, що в свою чергу дає можливість адаптувати студентів до умов навчання в закладі вищої освіти, вдосконалити навчально-пізнавальну діяльність здобувачів, розвивати їх особистісний та професійний потенціал. Перспективи подальших досліджень пов'язані із обґрунтуванням педагогічних умов формування асертивності здобувачів – майбутніх практикуючих психологів [1, с. 189].

У психології слід провести тонку межу між істинним, справжнім служінням ближньому як найвищою місією на Землі, та егоїзмом і гординею, зарозумілістю, пихатістю чи любуванням прекрасністю своєї особистості (так званою «прелестью») як страшною, невидимою духовною хворобою. Справді, якщо людина поважає себе, тоді вона не вчиняє гріх, адже розуміє його наслідки і вплив на власну свідомість, що неодмінно відобразиться на духовних станах оточуючих, суспільства загалом. Цілі високого духовного життя вимагає самодисциплінованості, що викликає повагу та високу оцінку соціуму.

Освіта в умовах воєнного стану повинна кардинально змінюватись, віднаходити нові підходи та можливості впливу на маси. Академіку О. Бандурці свого часу вдалось сформувати найкращий педагогічний колектив поліцейської освіти міждисциплінарного (універсального, університетського) профілю, який продовжує свою спадковість до цього часу. Так, психологічна та соціологічна школа Харківського національного університету внутрішніх справ є однією із найпотужніших/найкращих в Україні. Звідси, уважаємо, що важливим пріоритетом ЗВО у профорієнтаційній роботі могли б стати тік-ток-відеоролики із кращими викладачами та їхніми порадами молодому поколінню, широкому колу світової спільноти.

М. Сенсейбай зазначив: *«людину, в якій висока самооцінка та самоповага, не можливо зупинити. Вона сама перед собою ставить високі цілі, досягає їх і є дисциплінованою через те, що сама себе поважає і високо цінує. Така особистість не може прократинірувати/відкласти на потім те, що можна зробити сьогодні. Вона не може бути у депресії, не може не досягати цілей. Все це відбувається завдяки високій самооцінці та самоповазі»*. У психології слід провести тонку грань між істинним, справжнім служінням ближньому, як найвищою місією на Землі та егоїзмом і гординею, зарозумілістю, пихатістю чи любуванням прекрасністю своєї особистості, так звана «прелесть» як страшна, невидима духовна хвороба. Справді, якщо людина поважає себе, тоді вона не вчиняє гріх, тому що розуміє його наслідки і вплив на власну свідомість, що неодмінно відобразиться на духовних станах оточуючих, суспільства загалом. Цілі високого духовного життя вимагають дисциплінованості до самого себе, що викликає повагу та високу оцінку соціуму.

Список використаних джерел

1. Марчук Л., Соболь Н. Психолого-педагогічні аспекти формування асертивної поведінки студентів вищої школи. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Педагогіка. Соціальна робота.* 2010. Вип. 19. С. 187–190.

2. Галицкий В.М., Мельник О.В., Синявський В.В. Соціально-психологічний словник. Київ. 2004. 250 с.